

Koszty dzielą się na trzy grupy:

- 1) koszty działalności operacyjnej,
- 2) pozostałe koszty operacyjne,
- 3) koszty finansowe.

Koszty działalności operacyjnej

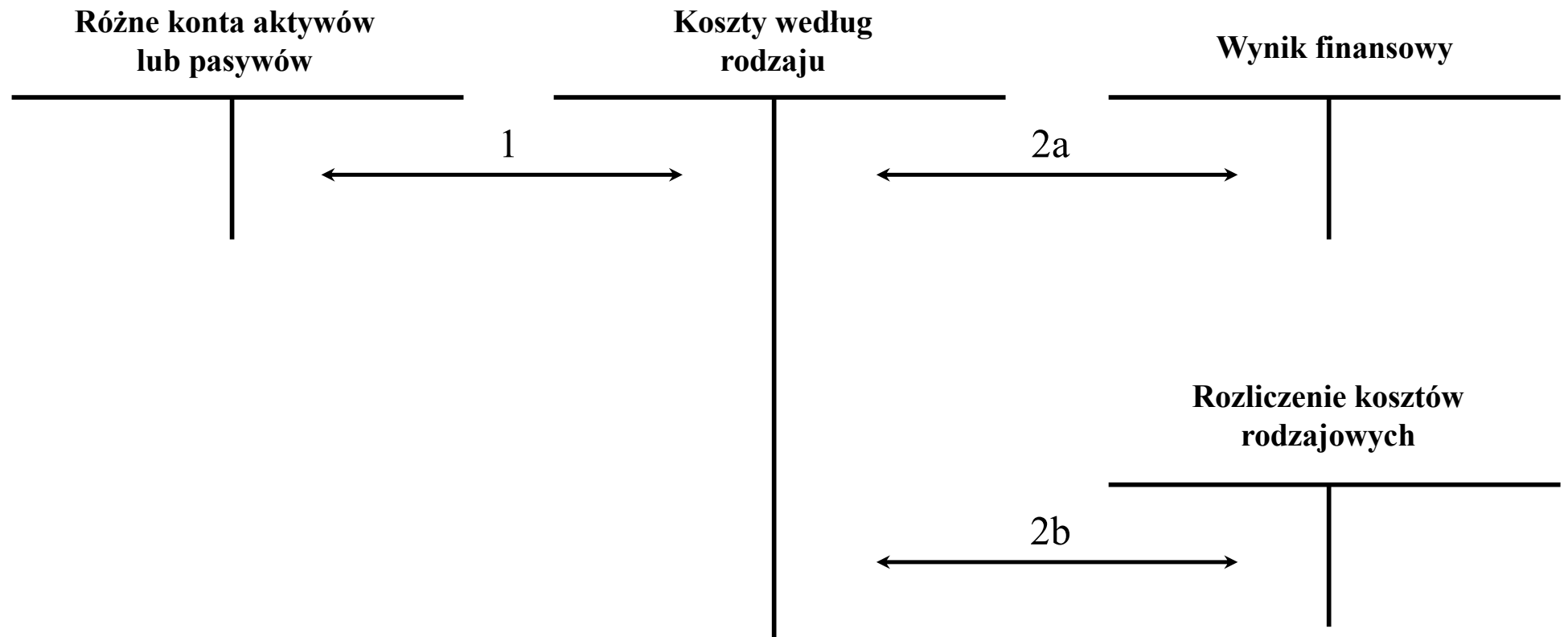
Dotyczą produkcji i sprzedaży podstawowego celu działalności gospodarczej (handlu, świadczenia usług, produkcji i sprzedaży wyrobów gotowych). Mogą być klasyfikowane według następujących kryteriów:

- a) według rodzaju,
- b) według miejsca powstawania,
- c) według związku z przychodami.

Dzieląc koszty według rodzaju wyróżnia się:

- 1) zużycie materiałów i energii,
- 2) usługi obce,
- 3) podatki i opłaty,
- 4) wynagrodzenia,
- 5) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia,
- 6) amortyzację,
- 7) pozostałe koszty rodzajowe.

Ewidencja kosztów według rodzaju

Dzieląc koszty według typów działalności wyróżnia się:

- koszty działalności podstawowej,
- koszty działalności pomocniczej,
- koszty sprzedaży,
- koszty zarządu.

**Dzieląc koszty według związku z przychodami
wyróżnia się:**

- koszt wytworzenia sprzedanych produktów,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów.

Koszty działalności operacyjnej mogą być ewidencjonowane według jednego z trzech wariantów:

- 1) **wariant I** – dotyczy ewidencji kosztów wyłącznie w zespole „Koszty według rodzajów”, rozwiązanie to może być wystarczające w małych podmiotach gospodarczych w przypadku jednorodnej działalności i braku potrzeby ustalania kosztów jednostkowych produktów,
- 2) **wariant II** – koszty są wstępnie grupowane w zespole 4 „Koszty według rodzajów”, a następnie za pośrednictwem konta „Rozliczenie kosztów rodzajowych” odnoszone na konta zespołu 5 „Koszty według typów działalności” i dalej rozliczane,
- 3) **wariant III** – dotyczy ewidencji kosztów w zespole 5 „Koszty według typów działalności” i ich dalszego rozliczenia.

Pozostałe koszty operacyjne

nie wiążą się bezpośrednio ze zwykłą działalnością i zalicza się do nich:

- wartość sprzedanych rzeczowych aktywów trwałych (wartość netto środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, cenę nabycia lub koszt wytworzenia środków trwałych w budowie),
- wartość netto zlikwidowanych środków trwałych oraz koszty ich likwidacji,
- wartość odpisanych kosztów związanych z budową środków trwałych, które nie dały zamierzonego efektu gospodarczego,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość składników aktywów,
- odpisane przedawnione, umorzone lub nieściągalne należności,
- zapłacone kary, grzywny, odszkodowania nie związane z nieterminową regulacją zobowiązań lub stratami losowymi,
- skutki zdarzeń losowych,
- przekazane darowizny.

Koszty finansowe

to poniesione koszty tzw. operacji finansowych, a w szczególności:

- odsetki od kredytów i pożyczek, oprócz płaconych od kredytów inwestycyjnych w okresie realizacji budowy środków trwałych i działalności finansowej z funduszy specjalnych,
- wartość nabycia (cena nabycia) sprzedanych papierów wartościowych,
- dyskonto od weksli własnych lub obcych dyskontowanych w banku,
- ujemne różnice kursowe składników majątku wyrażonych w walutach obcych,
- zapłacone odsetki i kary za nieterminową regulację zobowiązań oraz utworzone na nie odpisy aktualizujące.

Przychody dzielą się na trzy grupy:

- 1) przychody z działalności operacyjnej,
- 2) pozostałe przychody operacyjne,
- 3) przychody finansowe.

Przychody z działalności operacyjnej

Stanowią przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych, usług, towarów i materiałów i są głównym źródłem przychodu środków pieniężnych, niezbędnych do finansowania prowadzonej działalności.

Przychody z działalności operacyjnej

Ustala się jako iloczyn ilości sprzedanych produktów, towarów, materiałów i jednostkowej ceny sprzedaży netto (ceny sprzedaży pomniejszonej o należny VAT)

Przykład – zaksięgować następujące operacje gospodarcze:

tu sk. 16.12.2020 (dokończyć przykład)

- 1) Wystawiono fakturę za sprzedane produkty, zapłata nastąpi w późniejszym terminie: $10\ 000\ \text{zł} + 2\ 300\ \text{VAT} = 12\ 300\ \text{zł}$
- 2) Wydano sprzedane produkty z magazynu, których koszt wytworzenia wyniósł $8\ 000\ \text{zł}$
- 3) Wystawiono fakturę opłaconą gotówką za sprzedane towary:
 $2\ 000\ \text{zł} + 160\ \text{VAT} = 2\ 160\ \text{zł}$
- 4) Wydano sprzedane towary z magazynu: $1\ 500\ \text{zł}$

Określ również wpływ wymienionych operacji na bilans.

Pozostałe przychody operacyjne

nie związane z główną działalnością firmy:

- przychody ze sprzedaży środków trwałych, środków trwałych w budowie oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- przychody z likwidacji środków trwałych, np. odzyski w postaci złomu, części zapasowych, materiałów budowlanych,
- otrzymane dotacje do działalności operacyjnej oraz rozliczane dotacje do środków trwałych, środków trwałych w budowie,
- odpisane utworzone odpisy aktualizujące wartość składników aktywów,
- odpisane przedawnione, umorzone lub nieściągalne zobowiązania,
- otrzymane kary, grzywny, odszkodowania nie związane z nieterminową regulacją należności,
- otrzymane darowizny,
- odszkodowania związane ze zdarzeniami losowymi.

Przykład – zaksięgować następujące operacje gospodarcze:

Zaksięgować następujące operacje gospodarcze:

- 1) Stwierdzono przedawnione zobowiązania 2 100 zł
- 2) Otrzymano kary umowne od obiorców (WB) 700 zł
- 3) Otrzymano nieodpłatnie materiały 1 500 zł
- 4) Wystawiono fakturę za sprzedany zbędny środek trwały 3 000 zł
- 5) Otrzymano odszkodowanie z PZU za skradziony samochód 900 zł

Określ również wpływ operacji na bilans.

Przychody finansowe

- przychody ze sprzedaży papierów wartościowych, udziałów, akcji,
- odsetki od lokat, wkładów bankowych lub pożyczek,
- otrzymane dywidendy od akcji obcych,
- dyskonta od weksli obcych,
- przychody z udziałów w innych jednostkach,
- dodatnie różnice kursowe składników majątku wyrażonego w walutach obcych,
- otrzymane lub naliczone odsetki za nieterminową regulację należności oraz rozwiązanie tworzonych na nie odpisów aktualizujących,
- wartość umorzonych kredytów lub pożyczek,
- wartość sprzedanych wierzytelności.

Przykład – zaksięgować następujące operacje gospodarcze:

Zaksięgować następujące operacje gospodarcze:

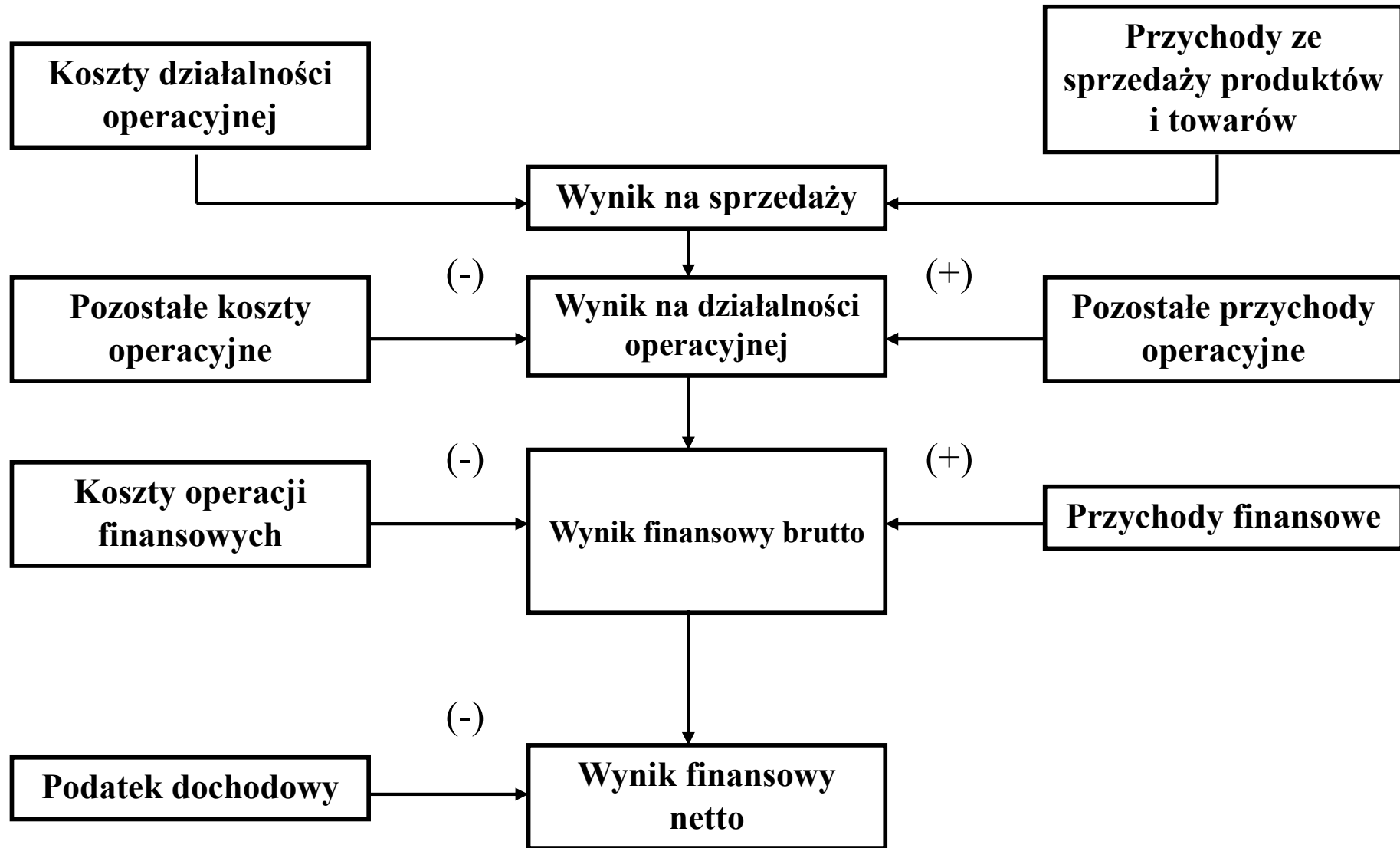
- 1) Bank dopisał odsetki do posiadanych wkładów bankowych 120 zł
- 2) Otrzymano na rachunek bankowy dywidendę od posiadanych papierów wartościowych 1 300 zł
- 3) Sprzedano akcje za 5 000 zł, których cena nabycia wyniosła 7 000 zł

Określ wpływ operacji na bilans

Wynik finansowy składa się z wyniku:

- działalności operacyjnej (handel, produkcja),
- pozostałej działalności operacyjnej,
- operacji finansowych.

Ogólny schemat ustalania wyniku finansowego

Warianty ustalania wyniku finansowego

- porównawczy,
- kalkulacyjny.

Koszty według rodzaju

Wynik finansowy

Przychody ze sprzedaży prod.

Rozliczenie kosztów rodzajowych

**Przychody ze sprzedaży
materiałów i towarów**

**Wartość sprzedanych materiałów
i towarów**

Pozostałe przychody operacyjne

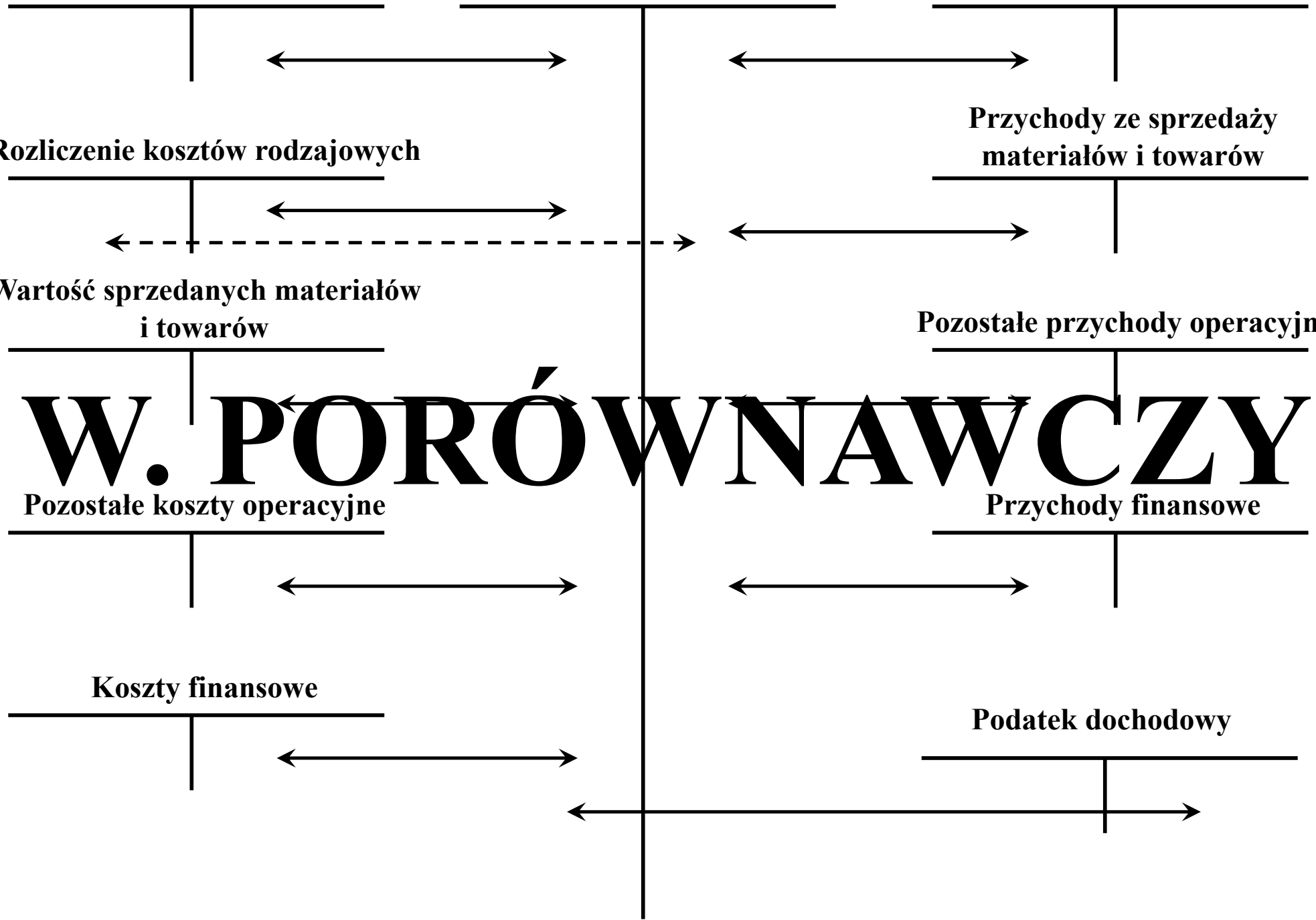
W. PORÓWNAWCZY

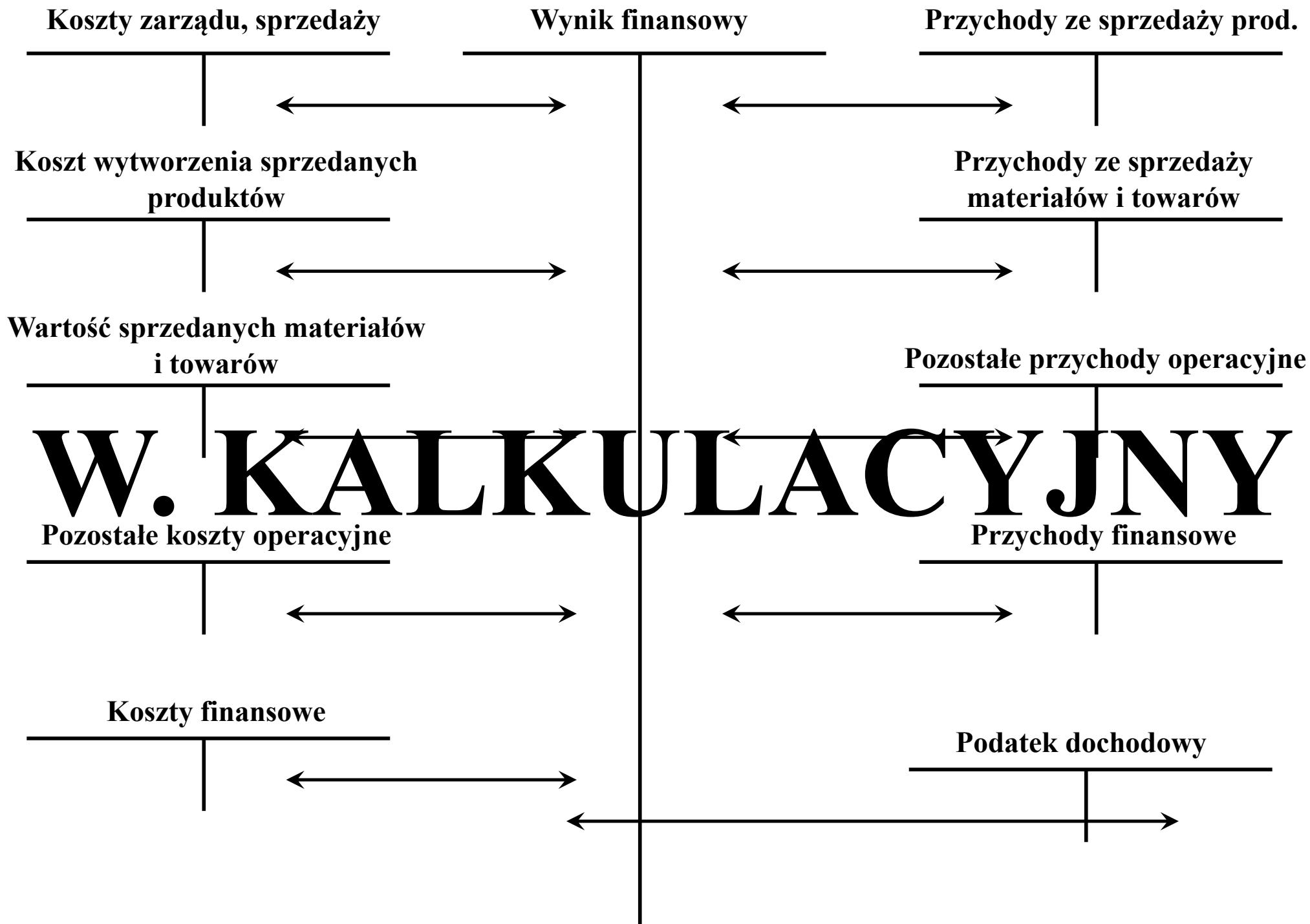
Pozostałe koszty operacyjne

Przychody finansowe

Koszty finansowe

Podatek dochodowy

Różnice między wariantami

- 1) w wariancie porównawczym przenosi się koszty według rodzaju i saldo konta „Rozliczenie kosztów rodzajowych”, które wyraża zmianę stanu produktów na WF,
- 2) w wariancie kalkulacyjnym przenosi się koszt wytworzenia sprzedanych produktów, koszty zarządu oraz koszty sprzedaży na WF.

Niezależnie od wariantu na konto „Wynik finansowy” przenosi się salda kont:

- na stronę Wn – wartość sprzedanych materiałów i towarów, pozostałe koszty operacyjne, koszty finansowe, podatek dochodowy,
- na stronę Ma – przychody ze sprzedaży produktów, przychody ze sprzedaży materiałów i towarów, pozostałe przychody operacyjne, przychody finansowe.

Zapisy na koncie „Wynik finansowy” są podstawą sporządzenia sprawozdania o nazwie „Rachunek zysków i strat”.

Rachunek zysków i strat jest sporządzany w układzie drabinkowym (pionowym), w którym przychody z określonego tytułu są bezpośrednio porównywane z kosztami ich uzyskania.

Porównawczy rachunek zysków i strat

- A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi**
 - I. Przychody netto ze sprzedaży produktów
 - II. Zmiana stanu produktu
(zwiększenie/zmniejszenie)
 - III. Koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby
 - IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów

B. Koszty działalności operacyjnej

- I. Amortyzacja
- II. Zużycie materiałów i energii
- III. Usługi obce
- IV. Podatki i opłaty
- V. Wynagrodzenia
- VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
- VII. Pozostałe koszty rodzajowe
- VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów

C. Zysk/strata ze sprzedaży (A-B)

- D. Pozostałe przychody operacyjne
- E. Pozostałe koszty operacyjne
- F. Zysk/strata z działalności operacyjnej (C+D-E)**
- G. Przychody finansowe
- H. Koszty finansowe
- I. Zysk/strata brutto (F+G-H)**
- J. Podatek dochodowy
- K. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku
(zwiększenia straty)
- L. Zysk/strata netto (I-J-K)**

Kalkulacyjny rachunek zysków i strat

A. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów

I. Przychody netto ze sprzedaży produktów

II. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów

B. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów

I. Koszty wytworzenia sprzedanych produktów

II. Wartość sprzedanych towarów i materiałów

C. Zysk/strata brutto ze sprzedaży (A-B)

D. Koszty sprzedaży

E. Koszty ogólnego zarządu

F. Zysk/strata ze sprzedaży (C-D-E)

G. Pozostałe przychody operacyjne

H. Pozostałe koszty operacyjne

I. Zysk/strata z działalności operacyjnej (F+G-H)

J. Przychody finansowe

K. Koszty finansowe

L. Zysk/strata brutto (I+J-K)

M. Podatek dochodowy

N. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku
(zwiększenia straty)

O. Zysk/strata netto (L-M-N)